

PÖYTÄKIRJA

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö
Mia Luhtasaari

31.1.2017

TRUST -HANKEEN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika 31.1.2017 klo. 9:38 - 10:50
Paikka Eteläesplanadi 10, neuvotteluhuone *Maakaari*
Osallistujat Johanna Suurpää (pj, OM/DKY)
Mia Luhtasaari (sihteeri, OM/DKY)

Emilia Fagerlund (SPR)
Kaisa Härkäsaari (Maahanmuuttovirasto)
Katriina Nousiainen (OM/DKY)
Laura Jauhola (Owal Group Oy)
Milla Hirsova (Uudenmaan ELY-keskus)
Milla Perukangas (Kirkon ulkomaanapu)
Panu Artemjeff (OM/DKY)
Saija Sambou (OM/KPO)
Tarja Mankkinen (Sisäministeriö)

1) Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo. 9:38 ja esityslistassa siirryttiin eteenpäin ilman lisäyksiä.

2) TRUST -hankkeen syksy

Mia Luhtasaari kertoi TRUST- hankkeen toiminnasta vuoden 2016 aikana, joka koostui mm. seuraavista kokonaisuuksista:

a. koostejulkaisu

Kevään 2016 aikana pidetyn hyvien väestösuhteiden koulutuskiertueen tuloksista laadittiin julkaisu "[Kooste vastaanottokeskuksista ja hyvien väestösuhteiden edistäjinä - TRUST - hankkeen ensimmäisen vaiheen tuloksia ja havaintoja](#)". Julkaisu tuli ulos ministeri Linströmin avaamassa tiedotustilaisuudessa 19.1.2017 ja se läpäisi uutiskynnyksen esim. YLE:llä.

Koosteen päähavaintona oli inhimillisen kohtaamisen tärkeys myös turvallisuutta lisäävänä tekijänä. Havainto tukee väestösuhdeviitekehityksen soveltamista vastaanottokeskuksien toimintaympäristöön.

b. koulutuspaketit

Monik ry on tuottanut turvapaikanhakijoiden koulutuksiin laajan koulutusmateriaalin sekä kouluttajan oppaan. Ne on tarkoitettu taittaa ja jakaa TRUST:n kautta. Aineisto on suomeksi, mutta koulutuspaketti on suunniteltu ensisijaisesti järjestöille, jotka pystyvät pitämään koulutuksia omankielisinä. Paketti sisältää perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta yhdenvertaisuuden ja väestösuhteiden näkökulmasta ja niiden on ajateltu soveltuvan sekä turvapaikanhakijoille että alkuvaiheen kotoutumiskoulutuksiin kaikille maahanmuuttajille.

Henkilöstökoulutusten aineiston todettiin olevan vielä kehittämisvaiheessa ja siihen liittyvä opas pitäisi kirjoittaa kevään 2017 aikana ennen koulutuspaketin jakamista. Aineistojen sisältöä jatkokehitettiin järjestöille pidettyjen koulutusten yhteydessä loppuvuodesta 2016.

c. Forssa

Ohjausryhmää informoitiin päätöksestä siirtää TRUST:n toiminnot Raaseporista Forssaan. Syyt päätöksen takana olivat ensinnäkin SPR:n Raasepori Resortin vastaanottokeskuksen toimintojen lakkauttaminen 30.9.2016 ja Forssassa elokuussa 2016 tapahtuneet yhteenotot turvapaikanhakijoiden ja paikallisuorten välillä. Forssan vastaanottokeskus oli hakenut mukaan TRUST -hankkeeseen, joten hanketoimintojen siirto oli perusteltu.

Käytännössä TRUST:n kautta tuettiin syksyn 2016 aikana Naapurussovittelun keskuksen vetämästä yhteisösovitteluprosessista aiheutuneita matkakustannuksia keskuksen työntekijöille ja toimintaan mukaan otetulle tukihenkilölle. Lisäksi hanke tuki taloudellisesti myös Gusty Median Forssassa toteuttamaa May the Forssa be with you –mediakasvatustemppausta forssalaisten nuorten kanssa.

Sovittelun pohjalta luotiin TRUST:n julkaisuun ”Forssan malli”, jota pyritään levittämään laajemmin nopean puuttumisen keinona paikallisiin väestöryhmien välisiin välikohtauksiin. Forssan mallissa onnistumisen kannalta keskeisiä tekijöitä olivat kaupunginjohtoon sitoutuminen prosessiin, neutraali ja avoin viestintä ja oikea-aikainen yhteisösovittelun aloittaminen. Sovittelun kautta tunnistettiin avainhenkilöt, joihin luotiin riittävä luottamus tilanteen rauhoittamiseksi ja erimielisyyksistä sopimiseksi.

Ohjausryhmä keskusteli siitä, että olisi oleellista vahvistaa esimerkiksi OM ja SM välistä yhteistyötä sekä yhteyksiä Kuntaliittoon päin. Toimijoilla on kaikilla tavoitteena yhteiskunta-rauhan säilyminen paikallisesti ja valtakunnallisesti, vaikka näkökulmat saattavat olla vähän eri. Todettiin, että Kuntaliiton mukanaolo on tärkeää, koska heillä on vahva yhteistyöverkosto paikallistasolla.

Samalla keskusteltiin siitä, miten luoda keskusteluyhteys Rajat kiinni ym. ryhmien kanssa, jotta viranomaisilla on selkeämpi kuva ryhmien toiminnasta. Tähän tarvitaan myös tutkimustietoa siitä keitä on toiminnan taustalla ja minkälaisilla motiiveilla.

d. tempaukset

TRUST -hanke tuki paikallisten tempauksien toteuttamista pilottivastaanottokeskuksissa syksyn 2016 aikana sekä tammikuussa 2017. Keskukset saivat itse määritellä mitä siellä haluttiin tehdä, kunhan tempaukset vahvistaisivat osaltaan paikallisia väestösuhteita. Lieksassa, Oulussa ja Torniossa toteutettiin taide- ja kulttuuritapahtumia. Huittisissa järjestettiin urheilutapahtuma yhdessä Peace United:in ja Punainen Kortti Rasismille -hankeen kanssa. Tampereella pidettiin yhteisöllinen joulujuhla. Nurmijärven tempaus toteutuu alkuvuodesta 2017 yhdessä viestintätoimisto Milltonin kanssa.

3) Owal Group: väestösuhdekartoituksen esittely ja aikataulu

Laura Jauhola kertoi väestösuhdekartoituksen tavoitteista ja toteutuksesta. Tavoitteena on kartoittaa tämän hetkistä väestösuhteiden tilannetta valtakunnallisesti sekä paikallisesti pilottipaikkakunnilla.

Kartoitusaineiston osana on pilottipaikkakuntien asukkaille suunnattu satunnaisotannalla toteutettava kysely, jonka kohderyhmänä on pääasiassa kantaväestö. Kyselyn lähtökohtana on saada tietoa siitä, miten kuntalaiset kokevat paikalliset turvallisuuden, osallisuuden ja asenteet.

Ohjausryhmä kävi läpi kuntalaiskyselyn kysymyspatteristoa. Todettiin, että on parempi laatia kaikille paikkakunnille omat saatekirjeet: Hyvä Huittislainen, jne. Muutenkin ryhmäläiset kokivat, että kyselyssä on hyvä keskittyä kohdennetummin paikalliseen tasoon. Sovittiin, että kyselystä rajataan pois laajat näkökulmat pois (EU ja eduskunta).

Jauhola esittely myös kartoituksen muita osa-alueita:

- media-analyysi: paikallismedioiden uutisointi turvapaikanhakijoita, vastaanottokeskuksia ja maahanmuuttajia koskevilla hakusanoilla syksyn 2015 ja joulukuun 2016 välisenä aikana.
- Paikkakuntien taustatiedot: väestörakenne.
- Avainhenkilöhaastattelut: kuntaedustajat, paikallisviranomaiset, kolmannen sektorin edustajat ja turvapaikanhakijat sekä joillain paikkakunnilla pidempään siellä asuneita maahanmuuttajia.
- Alue-Etnoille pidettävät työpajat.

Ohjausryhmäläiset kannustivat Nimby –kyselyn tuloksien peilaamista kartoituksen tuloksiin. Ryhmäläiset ehdottivat syrjinnän vaarassa oleviin ryhmiin lisättävät ulkonäöltään kantaväestöstä erottuva -määritelmää ja terveydentilaa (mielenterveyskuntoutuja).

Lisäksi Jauhola esitteli media-analyysin alustavia tuloksia (ks. liite 1) ja siinä käytettyjä määritelmiä kuten "positiivinen uutisointi", "neutraali", "negatiivinen" ja "negatiivinen positiivisella kaiulla". Esityksessä käytiin tarkemmin läpi Lieksan ja Forssan esimerkkejä. Jauhola totesi, että Some-analyysia on tehty yleisellä tasolla paikkakunnilla. Sen osana on seurattu sekä ääriyhmien näyttäytymistä somessa että paikallisia facebook-ryhmiä. Tutkijat ovat havainnet, että maahanmuutokriittisten ryhmien ylläpitäjät eivät ole paikkakunnallisia.

Kartoituksen aikataulusta todettiin, että helmikuun aikana pidetään alue-Etnojen työpajat ja vastaanottokeskushaastattelut. Muut haastattelut ml. maahanmuuttajaryhmät maaliskuussa, kirjalli-

suuskatsaus koko ajan rinnalla, kysely valmis viikolla 9. Kartoituksen alusta version on valmis 30.3.2017.

4) TRUST –hanke 2017

Mia Luhtasaari kertoi vuoden 2017 suunnitelmista TRUST-hankeen osalta. Näihin kuuluvat mm.

- a. tapahtumat: TRUST on mukana ainakin Rasismien vastaisen viikon kick off -tapahtumassa maaliskuussa, Maailma Kylässä -festivaaleilla toukokuussa ja Kuntamarkkinoilla syyskuussa. Todettiin, että näitä varten tuotetaan jaettavaa materiaalia väestösuhteista, jota voidaan hyödyntää laajemminkin. Tapahtumiin osallistutaan yhteistyössä Etnon tai OM:n Rainbow Rights -hankeen kanssa.

Lisäksi, todettiin että hankkeen tavoitteiden mukaisesti pyritään tukemaan sidosryhmiä tapahtumissa tai tilaisuuksissa, joihin väestösuhdetematikka sopii. Esimerkkinä tästä on KPO:n Lappeenrannassa maaliskuussa järjestämä seminaari turvallisuudesta ja kansalaisten yhdenvertaisista osallistumismahdollisuuksista. Panu Artemjeff ja Mia Luhtasaari auttavat seminaarin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Saija Sambou KPO:sta korosti sitä, heidän näkökulmastaan menetelmät, kuten väestösuhteet, ovat todella tärkeitä. Heille on mielekästä tehdä yhteistyötä jatkossakin, jotta voidaan saada jaettavaa kokemuksia siitä miten eri kohderyhmien kanssa voidaan työskennellä.

- b. paikallishankkeet

Katriina Nousiainen ja Mia Luhtasaari kertoivat, että kevään 2017 aikana on tarkoitus käynnistää pilottipaikkakunnilla tunnistettujen paikallisten kumppaneiden kanssa räätälöity yhteistyö paikallishankkeiden kautta. Hankkeet ovat pääasiassa paikallistasolla toteutettavia tempauksia ja aktiviteettia, jolla tuodaan näkyvyyttä väestösuhdeajattelulle ja joilla vahvistetaan vuorovaikutusta.

- c. vaikuttamistyö

Todettiin, että varsinkin Mia Luhtasaaren työpanoksesta osa menee vaikuttamistyön tekoon vuoden 2017 aikana. Työn tavoitteena on kertoa eri sidosryhmille väestösuhteiden viitekehityksestä ja levittää mallia mahdollisimman laajalti. Yhteistyötä tehdään esim. Migrin, TEM:n ja pilottikuntien kanssa.

5) Muut asiat

Ohjausryhmäläisille lähetetään kartoituksen kirjallinen versio kommentoille maaliskuussa.

6) Seuraava kokous

Seuraava ohjausryhmän kokous sovittiin pidettäväksi loppukeväästä tai alkukesästä.

7) Kokous päättyi klo. 10:50.